

„Bawmy się w czytanie”

Kształtowanie umiejętności do nauki czytania
z wykorzystaniem metody symultaniczno –
sekwencyjnej nauki czytania
prof. Jagody Cieszyńskiej
w formie innowacji pedagogicznej.

Autor

Katarzyna Sagan

Puławy 2018

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Charakterystyka metody
3. Cele
4. Założenia
5. Metody pracy
6. Formy pracy
7. Treści programowe
8. Warunki realizacji treści programowych
9. Sposoby realizacji
10. Pakiet zabaw
11. Przykładowe scenariusze
12. Ewaluacja
13. Bibliografia

1. Wstęp

Okres przedszkolny jest ważnym etapem w życiu każdego dziecka, ponieważ wkracza ono w świat wielu nowych wiadomości, wartości i przyjaźni. Edukacja i wychowanie dzieci staje się fundamentem do ukształtowania przyszłego człowieka. Małe dziecko posiada ogromną chłonność umysłu, ciekawi je otaczający świat. Uczy się ono w różnych sytuacjach, często przypadkowo i spontanicznie. Dla dziecka w wieku przedszkolnym niewątpliwie zabawa jest najważniejszym rodzajem aktywności i powinna ona towarzyszyć dziecku przez cały czas pobytu dziecka w przedszkolu. Poprzez zabawę dzieci nabywają nowe wiadomości, umiejętności oraz sprawność językową potrzebną do prawidłowego funkcjonowania w społeczności oraz dalszej edukacji. Wiek przedszkolny to okres szczególnej aktywności poznawczej, rozwoju ruchowego, emocjonalnego oraz kształtowania się funkcji percepcyjno – motorycznych do których można zaliczyć umiejętność czytania.

Czytanie natomiast jest umiejętnością niezbędną do osiągnięcia pozytywnych wyników w szkole i stanowi warunek do pełnego uczestnictwa w procesie kształcenia, a opanowana w wieku przedszkolnym pozwala na rozwój osobowości dziecka. Nauka czytania jest zarówno celem jak i środkiem do opanowania systemu językowego. Czytanie poszerza doświadczenia językowe dziecka, rozwija jego słownictwo, uczy wyrażać myśli i rozumieć sposoby mówienia, komunikowania się z innymi ludźmi. Jednym słowem kształtuje ono umiejętność samodzielnego myślenia i formułowania myśli. Są to kompetencje niezbędne do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie. Nauka czytania jest również aktywnością, która poprawia koncentrację uwagi.

Symultaniczno Sekwencyjna Nauka Czytania (R) wprowadzi dzieci w świat wiedzy i umiejętności, będzie ciekawym doświadczeniem oraz możliwością zaproponowania dzieciom nowej, interesującej formy zabawy, której efektem będzie opanowanie umiejętności czytania. Jako doświadczeni nauczyciele wiemy, że nasi podopieczni doskonale radzą sobie z przyswojeniem nowych wiadomości i umiejętności. Myślę, że także poradą sobie z wczesną nauką czytania. Dzięki tej metodzie u dzieci będą prowadzone również ćwiczenia ogólnorozwojowe, które ułatwią dzieciom przyswojenie liter.

Symultaniczno Sekwencyjna Nauka Czytania (R) to metoda sylabowa, która jest skutecznym sposobem nabywania umiejętności czytania ze zrozumieniem. „Wykorzystuje wiedzę o sekwencyjnych zdolnościach lewej półkuli mózgowej przy równoczesnym korzystaniu z symultanicznych sposobów przetwarzania bodźców językowych półkuli prawej. Wszystkie zadania opierające się na pracy prawej półkuli mózgowej (globalne rozpoznawanie samogłosek, wyrażen dźwiękonaśladowczych, rzeczowników w mianowniku) mają na celu rozbudzanie

motywacji dziecka do nauki czytania oraz prowadzone w taki sposób, aby jak najszybciej przejść do czytania analityczno – sekwencyjnego, lewopółkulowego.”

Wczesna nauka czytania metodą symultaniczno - sekwencyjną przygotowuje do dalszej edukacji. To dobra zabawa połączona z nauką, wspierająca pamięć i koncentrację, stymulująca rozwój poznawczy i motoryczny. To również okazja do osiągnięcia wielu sukcesów i przygotowanie do przyjemnego startu w szkole.

2. Charakterystyka metody

Pomysł wprowadzenia i realizacji metody pojawił się po odbyciu cyklu szkoleń z metody krakowskiej. Symultaniczno – sekwencyjna metoda czytania prof. Jagody Cieszyńskiej zainspirowała mnie do pracy z własnym dzieckiem, gdzie przyniosła oczekiwane efekty, dlatego postanowiłam wykorzystać ją do pracy z dziećmi w przedszkolu. Myślę, że zabawa w czytanie będzie wspierała wszechstronny rozwój dziecka, sukcesem będzie zadowolenie i zainteresowanie dzieci czytaniem.

Symultaniczno Sekwencyjna Nauka Czytania (R) stworzona przez prof. Jagodę Cieszyńską jest wg mnie najskuteczniejszą metodą ułatwiającą dzieciom zdobywanie umiejętności czytania. Wg prof. Cieszyńskiej naukę czytania realizowana jest w kilku etapach, a utrwalana poprzez powtarzanie, rozumienie i nazywanie.

Powtarzanie – nauczyciel odczytuje sylabę, a dziecko powtarza. W celu ułatwienia zapamiętania poszczególnych samogłosek włączamy ruchową wizualizację np.: Y – unosimy ręce do góry, I – kładziemy palec na nosie.

Rozumienie – realizujemy poprzez wskazywanie przez osobę dorosłą samogłosek i jednocześnie nazywanie ich.

Nazywanie (czytanie) – na tym etapie poprzez zabawę następuje zamiana ról. Początkowo nauczyciel uczy dziecko, następnie dziecko uczy osobę dorosłą. Zamiana ról powoduje, że dziecko chętnie powtarza sylaby, aby uczyć dorosłego, przy czym w sposób zabawowy utrwała swoją wiedzę.

Metoda wprowadzana jest w kilku etapach, gdzie ważna jest kolejność wprowadzania liter.

ETAP I – od samogłosek prymarnych do sylaby otwartej.

Naukę czytania rozpoczyna się od poznania samogłosek ustnych. Odczytywanie samogłosek angażuje głównie prawą półkulę mózgu, która w sposób symultaniczny, kompleksowy ujmuje obraz graficzny litery. Jako pierwsze wprowadzamy samogłoski prymarne AUI, po czym wprowadzamy samogłoski sekundarne OEY. Po wprowadzeniu pojedynczych samogłosek wprowadzamy ich sekwencje np.: AAA, EEE, a następnie AEA, AEE itp. podczas odczytywania pierwszych sekwencji samogłosek kształtujemy u dziecka prawidłowy kierunek czytania od lewej do prawej. Zwracamy także uwagę na dokładność czytania zapisanej sekwencji. Po opanowaniu przez dziecko czytania samogłosek wprowadzane są sylaby otwarte (zakończone samogłoską). Na tym etapie wprowadzamy nowe spółgłoski zawsze w sylabach,

nigdy w izolacji: p m b l f w t d. zapoznajemy dziecko również z prostymi wyrazami do globalnego czytania. Początkowo będą to rzeczowniki w mianowniku np.: MAMA TATA AUTO NOS OKO KLOCKI lub czasowniki np.: PIJE JE STOI LATA. Zajęcia rozpoczynamy zawsze od ćwiczeń łatwych. W zależności od postępów można wprowadzać także proste zdania np.: ALA JE LODY. Kolejny etap czytania dziecko rozpoczyna pod warunkiem opanowania poprzedniego. Odczytywanie sylab oparte jest na lewopółkulowym, sekwencyjnym sposobie przetwarzania informacji. Dziecko musi samo dostrzec relację pomiędzy zmieniającym się elementem – samogłoską, a stałym elementem spółgłoską.

ETAP II – od sylaby otwartej do pierwszych wyrazów

Na drugim etapie nauki poszerzamy zakres sylab otwartych, wykorzystując nowe spółgłoski: s, z, k, g, j, n. Korzystamy także z zestawów samogłoska + sylaba otwarta (np. ANA, ENE, itp.). Posługujemy się znanymi już dziecku wyrazami globalnymi oraz wprowadzamy nowe – zbudowane z nowo poznanych sylab. Budujemy także wyrazy dwusylabowe (pseudo wyrazy) składające się z sylab otwartych, np. PABA, MALA, FAWA. Jeśli dziecko opanowało materiał z pierwszych dwóch etapów można wprowadzić zdania i proste teksty, zbudowane z poznanych dotychczas sylab. Wszystkie ćwiczenia wykonujemy według omówionego wcześniej schematu: powtarzanie – rozumienie – nazywanie.

ETAP III – czytanie sylab zamkniętych

W trzeciej fazie nauczania pracujemy na sylabach otwartych i zamkniętych z poznanymi dotychczas spółgłoskami, czyli: p, m, b, l, t, d, f, w, s, z, k, g, j, n. Nowością na tym etapie będą sylaby zamknięte (np. LOL, NYK, MUK, itp.).

Świetnym treningiem jest nauka czytania na pseudo wyrazach (np. ASOS, KITUME, NOT), które mają charakter abstrakcyjny i uniemożliwiają dziecku zgadywanie. Zasób poznanych dotychczas sylab pozwala już na czytanie dłuższych zdań i tekstów. Podczas ćwiczeń z dzieckiem nadal stosujemy system powtarzanie – rozumienie – nazywanie.

ETAP IV – czytanie nowych sylab otwartych i zamkniętych

Na tym etapie dziecko zapoznaje się z dwuznakami oraz spółgłoską Ł. Oczywiście nadal będą one realizowane w sylabach zamkniętych lub otwartych. Zwiększamy również ilość wyrazów czytanych globalnie oraz tekstów.

ETAP V – samodzielne czytanie tekstów

Ostatni etap oparty jest głównie na samodzielnym czytaniu tekstów, jednak nie oznacza to

że przestajemy pracować na materiale sylabowym. Nadal ćwiczymy czytanie sylab otwartych i zamkniętych, tym razem wprowadzając spółgłoski miękkie oraz samogłoski nosowe.

Innowacja pedagogiczna „Bawmy się w czytanie” została napisana zgodnie z nową Podstawą Programową Wychowania Przedszkolnego z dnia 14 lutego 2017 r. (Dz. U. Nr 4, poz. 7 z 2009r.)

Zgodnie z podstawą, celem wychowania przedszkolnego jest „wsparcie całościowego rozwoju dziecka poprzez proces opieki, wychowania i nauczania – uczenia się – co dziecku umożliwia odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna”. Cel zawarty jest w następujących obszarach podstawy programowej:

I. Fizyczny obszar rozwoju dziecka.

5) uczestniczy w zabawach ruchowych, w tym rytmicznych, muzycznych, naśladowczych, z przyborami lub bez nich; wykonuje różne formy ruchu: bieżne, skoczne, z czworakowaniem, rzutne;

9) wykazuje sprawność ciała i koordynację w stopniu pozwalającym na rozpoczęcie systematycznej nauki czynności złożonych, takich jak czytanie i pisanie.

II. Emocjonalny obszar rozwoju dziecka.

3) przeżywa emocje w sposób umożliwiający mu adaptację w nowym otoczeniu, np. w nowej grupie dzieci, nowej grupie starszych dzieci, a także w nowej grupie dzieci i osób dorosłych.

III. Społeczny obszar rozwoju dziecka.

8) obdarza uwagę inne dzieci i osoby dorosłe;

9) komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując komunikaty werbalne i pozawerbalne; wyraża swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka, grupy.

IV. Poznawczy obszar rozwoju dziecka

2) wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą języka mówionego, posługuje się językiem polskim w mowie zrozumiałej dla dzieci i osób dorosłych, mówi płynnie, wyrażnie, rytmicznie, poprawnie wypowiada ciche i głośne dźwięki mowy, rozróżnia głoski na początku i końcu w wybranych prostych fonetycznie słowach;

4) rozpoznaje litery, którymi jest zainteresowane na skutek zabawy i spontanicznych odkryć, odczytuje krótkie wyrazy utworzone z poznanych liter w formie napisów drukowanych dotyczące treści znajdujących zastosowanie w codziennej aktywności;

6) wykonuje własne eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom, nazywa je, tworzy żarty językowe i sytuacyjne, uważnie słucha i nadaje znaczenie swym doświadczeniom;

9) czyta obrazy, wyodrębnia i nazywa ich elementy, nazywa symbole i znaki znajdujące się w otoczeniu, wyjaśnia ich znaczenie;

19) podejmuje samodzielną aktywność poznawczą np. oglądanie książek, zagospodarowywanie przestrzeni własnymi pomysłami konstrukcyjnymi, korzystanie z nowoczesnej technologii itd.

3. Cele

Innowacja pedagogiczna „Bawmy się w czytanie” jest ciekawym rozwiązaniem podnoszącym jakość usług naszego przedszkola. Jest on opisem działań edukacyjnych zmierzających do opanowania wczesnej nauki czytania poprzez zabawę. Uwzględnia on zasadę stopniowania trudności i daje nauczycielowi możliwość dowolnego doboru treści. Zawiera propozycje konkretnych zabaw oraz przykładowe scenariusze zajęć, co ułatwia planowanie pracy dydaktyczno – wychowawczej.

Cel główny:

- przygotowanie dzieci do nauki czytania,

Cele ogólne:

- stymulacja rozwoju dziecka w zakresie percepcji wzrokowej, słuchowej, myślenia i pamięci,
- podnoszenie kompetencji językowej i komunikacyjnej,
- rozwijanie rozumienia wieloznaczności słów,
- rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej,
- kształtowanie umiejętności lepszego koncentrowania uwagi,

Cele szczegółowe:

- rozwijanie zdolności rozpoznawania otaczającej rzeczywistości za pomocą przekazów werbalnych i zapisów na etykiecie,
- odkrywanie przez dzieci komunikatów zapisanych na etykiecie i rozumienie ich,
- bogacenie zasobu słownika, przenoszenie poleceń na konkretne działanie,
- podnoszenie sprawności językowej i rozumienie poprzez zabawy i gry połączone z czytaniem.

Celem innowacji pedagogicznej realizowanej w naszej placówce jest nabywanie wiedzy i rozwijanie kompetencji dzieci poprzez:

- wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień,
- kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych w codziennych sytuacjach oraz dalszej edukacji,
- zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez rozwijanie ich ciekawości i samodzielności,
- stymulacja rozwoju w zakresie percepcji wzrokowej, słuchowej, myślenia i pamięci,
- motywowanie i stymulowanie do aktywności czytelniczej dziecka.

4. Założenia

Innowacja polegać będzie na wczesnej nauce czytania poprzez zabawę. Zajęcia odbywać się będą jeden raz w tygodniu, a utrwalane codziennie podczas pobytu dziecka w przedszkolu. Organizowane zabawy będą z całą grupą, indywidualne lub w zespołach. Przebieg i efekty innowacji będą na bieżąco monitorowane i analizowane. Po ich dokładnej analizie będzie można ocenić zakres zdobytej wiedzy oraz umiejętności dzieci. Wnioski będzie można wyciągnąć także na podstawie kart pracy wykonywanych przez dzieci.

5. Metody pracy

Metoda Krakowska:

- symultaniczno – sekwencyjna nauka czytania,
- doskonalenie funkcji wzrokowych,
- stymulowanie funkcji motorycznych,
- stymulowanie lewej półkuli mózgu,
- ćwiczenia kategoryzacji,
- programowanie języka,
- stymulacja słuchowa.

6. Formy pracy

- praca indywidualna – dziecko samodzielnie wykonuje czynność,
- praca zbiorowa – wszystkie dzieci pracują wspólnie,
- praca zespołowa – dzieci pracują w stałych zespołach,
- praca grupowa – dzieci pracują w jednorazowych grupach.

7. Treści programowe

Zadaniem prowadzącego jest tak zaplanowanie treści programowych, aby zapewnić dziecku stymulację językową oraz stosowanie ćwiczeń ogólnorozwojowych, które ułatwią dziecku przyswojenie liter.

Treści programowe będą realizowane poprzez gry i zabawy dydaktyczne prowadzone w ciągu całego dziennego pobytu dziecka w przedszkolu.

Podczas realizacji programu przewidywane są następujące treści:

1. Czytanie prawopółkulowe:

- samogłoski,
- wyrażenia dźwiękonaśladowcze,
- czytanie globalne wyrazów.

2. Czytanie lewopółkulowe:

- sylaby otwarte (zakończone samogłoską),
- czytanie połączeń dwóch sylab otwartych oraz sylab obudowanych (samogłoska + sylaba otwarta),
- czytanie sylab zamkniętych,
- czytanie tekstów.

8. Warunki realizacji treści programowych

Zajęcia będą prowadzone w ramach podstawy programowej wychowania przedszkolnego raz w tygodniu podczas zajęć dydaktycznych, natomiast utrwalane codziennie poprzez gry i zabawy dydaktyczne. Główną metodą wykorzystywaną w trakcie innowacji będzie symultaniczno – sekwencyjna metoda prof. Jagody Cieszyńskiej. Stałym elementem każdego zajęcia będzie próba samodzielnego rozpoznawania i odczytywania sylab.

Schemat zajęć:

- zapoznanie z ilustracją przedstawiającą sytuację skojarzoną z określoną literą,
- zaprezentowanie paradygmatu,
- wprowadzenie zabaw dydaktycznych i ruchowych w celu utrwalenia paradygmatu,
- samodzielne czytanie sylab.

9. Sposoby realizacji

Do realizacji innowacji posłużymy się zestawem ćwiczeń „Moje sylabki” autorstwa Agnieszki Fabisiak-Majcher i Elżbiety Szmuc (Ławczys). Seria pięciu zeszytów zawiera materiał

podzielony zgodnie z kolejnymi etapami symultaniczno - sekwencyjnej metody wczesnej nauki czytania prof. Jagody Cieszyńskiej. Seria jest doskonałą pomocą do wczesnej nauki czytania oraz do pracy z dziećmi z zaburzeniami komunikacji językowej i dyslektycznymi. Ćwiczenia mogą posłużyć również jako dodatkowy materiał dydaktyczny podczas realizacji zajęć dydaktyczno – wychowawczych.

Etapy symultaniczno - sekwencyjnej nauki czytania	Treści kształcenia	Przykłady zabaw	Cele szczegółowe Dziecko:
Samogłoski	- zapoznanie z obrazem graficznym samogłosek, - ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej: dostrzeganie różnic i podobieństw w kształcie liter i ich brzmieniu, - szukanie samogłosek wśród wielu liter, - łączenie takich samych samogłosek,	„Jaszczurka” - zabawa słowna utrwalająca naukę samogłosek. Nauczyciel rozcina kartę pracy po liniach i pokazuje kolejno dzieciom kartki, opisując sytuację na rysunku i zadaje związane z nią pytanie np.: <i>wielka jaszczurka wspina się po drzewie. Co mówi jaszczurka? (A).</i> „Gdzie jest taka sama?” - nauczyciel wycina samogłoski po czym dziecko odczytuje samogłoski i szuka takiej samej. „Kierowcy i samochody” - zadaniem dziecka jest odszukanie dwóch takich samych samogłosek napisanej na koszulce kierowcy i na samochodzie oraz połączenie ich linią. „Wagoniki” - zadaniem dziecka jest umieszczenie samogłosek w pustych wagonikach, przyklejenie ich oraz odczytanie ich sekwencji.	- potrafi rozpoznać samogłoskę, - wskazuje właściwą samogłoskę, - przyswaja sobie wiedzę poprzez dostrzeganie różnic, - czyta sekwencje samogłosek,
Wyrażenia dźwięko-naśladowcze	- zapoznanie z obrazem graficznym danego wyrażenia, - ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej: dostrzeganie różnic i podobieństw w kształcie liter i ich brzmieniu, - łączenie takich samych wyrażen dźwiękonaśladowczych, - dopasowywanie wyrażenia do zwierzątka lub przedmiotu wydającego taki dźwięk, - samodzielne odczytywanie wyrażen,	„Głosy zwierząt” - nauczyciel pokazuje ilustrację i nazywa zwierzę onomatopeją, następnie odwraca kartkę i czyta nazwę z tyłu obrazka, a dziecko powtarza. „Kto to?” - dzieci otrzymują ilustracje zwierząt (3) oraz kartki z wyrażeniami dźwiękonaśladowczymi, zadaniem dzieci jest dopasować obrazki. „Co do czego?” - dziecko otrzymuje kartki z wyrazami dźwiękonaśladowczymi, czyta je i dopasowuje do obrazków zwierząt. „Co mówi kot?” - zabawa dźwiękonaśladowcza. Dzieci otrzymują kartoniki z obrazkami zwierząt oraz kartoniki z onomatopeją. Zadaniem dzieci jest dopasować podpisy do obrazka.	- przyswaja różnice między głoskami, - rozpoznaje wyrażenia dźwiękonaśladowcze, - dopasowuje wyrażenia do zwierzątka lub przedmiotu wydającego taki dźwięk, - samodzielne odczytuje wyrażenia,
czytanie globalne wyrazów	- zapoznanie z obrazem graficznym wyrazu, - ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej: dostrzeganie różnic i podobieństw w kształcie wyrazu i ich	„Połóż pod obrazkiem” - zabawa dydaktyczna. Dziecko otrzymuje obrazki przedmiotów i podpisów. Za pierwszym razem nauczyciel czyta wyraz, a dziecko kładzie go pod rysunkiem. Kolejno dziecko dopasowuje rysunek do wyrazu. „Wietrzyk” - zabawa dydaktyczna. Zadaniem dzieci jest dopasowanie rysunków do wyrazów,	- rozpoznaje wcześniej poznany wyraz, - prawidłowo układa wyraz pod

	brzmieniu, - szukanie wyrazu wśród wielu innych, - łączenie takich samych wyrazów, - dopasowywanie wyrazu do obrazka, - łączenie wyrazu z obrazkiem,	które rozrzucił wietrzyk. „Odszukaj wyraz” - zabawa dydaktyczna. Dziecko rozpoznaje wyraz wśród kilku innych i układa go obok rysunku. „ Losowanie” -zabawa dydaktyczna. Nauczyciel rozkłada obrazki z ilustracjami zabawek. Obok na stole leżą odwrócone wyrazy, które losuje raz nauczyciel, raz dziecko i układają pod właściwy obrazek.	obrazkiem, - samodzielnie czyta wyrazy, - łączy takie same wyrazy, - prawidłowo łączy wyraz z obrazkiem,
sylaby otwarte (zakończone samogłoską)	- zapoznanie z obrazem graficznym sylaby, - zapoznanie z obrazem graficznym jednego paradygmatu, - łączenie takich samych sylab, - odszukiwanie jednej sylaby wśród wielu innych, - czytanie sylab,	„Domki sylab” - Zabawa przy muzyce. Na podłodze dzieci rozkładają domki wycięte z papieru, a na nich nauczycielka układa po jednej sylabie z poznanego paradygmatu. Dzieci próbują nazywać te sylaby Następnie w rytm muzyki dzieci poruszają się po sali. Gdy muzyka ucichnie, każde dziecko podbiega do tego domku, który ma taką samą sylabę. „Kamyczek” - zabawa muzyczno – ruchowo – dydaktyczna. Dziecko losuje sylabę z poznanego paradygmatu, ukrywa ją i wchodzi do środka. Dzieci śpiewają „Był sobie kamyczek” po czym dziecko pokazuje ukrytą sylabę, a reszta dzieci odczytuje ją. Kto pierwszy właściwie odczyta sylabę wchodzi do środka koła. „Co mówi kierowca?” - zabawa dydaktyczna. Zabawa dydaktyczna. Na tablicy przypinamy postać kierowcy, elementem wymiennym będą sylaby w dymku wychodzącym z ust kierowcy. Dzieci odczytują kolejne sekwencje sylab.	- rozpoznaje sylaby, - samodzielnie czyta pojedyncze sylaby, - samodzielnie czyta sekwencje dwóch sylab,
czytanie połączeń dwóch sylab otwartych oraz sylab obudowanych (samogłoska+ sylaba otwarta)	- zapoznanie z obrazem graficznym sylaby, - ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej: dostrzeganie różnic i podobieństw w kształcie liter i ich brzmieniu, - różnicowanie dwóch paradygmatów,	„Piotruś” - gra zespołowa. Nauczyciel przygotowuje dwa komplety jednego paradygmatu oraz jedną kartę z dowolnym obrazkiem i rozkłada dla uczestników gry. Dzieci dobierają pary i odkładają je uprzednio czytając. Resztą kart gramy tak jak w tradycyjnego „Piotrusia”. „Imiona” - zabawa dydaktyczna. Zabawa polega na tworzeniu prostych imion zbudowanych z samogłoski i sylaby otwartej typu: A-LA, U-LA itp. Dzieci łączą sylaby po czym odczytują powstały wyraz.	- rozpoznaje sylaby, - czyta sekwencję sylab jednego paradygmatu, - różnicuje sylaby,
czytanie sylab zamkniętych,	- zapoznanie z obrazem graficznym sylaby, - ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej: dostrzeganie różnic i podobieństw w kształcie liter i ich brzmieniu, - różnicowanie sylab zamkniętych,	„Domino sylabowe” - gra dydaktyczna. Na kartonikach napisane są sylaby zamknięte, po dwie sylaby na każdym. Kartonikami bawimy się tak jak dominem. Dokładamy sylabę do takiej samej sylaby. „Pokoloruj taki sam” - zabawa dydaktyczna. Zadaniem dziecka jest pokolorować kwiatek i listek z taką samą sylabą. „Kotki”- zabawa dydaktyczna. Dzieci otrzymują kartoniki z obrazkiem kota, na którym jest sylaba zamknięta oraz miseczki także z sylabami. Dzieci dopasowują kota do miski i nakleją na kartkę.	- prawidłowo rozpoznaje sylaby, - właściwie odczytuje sylaby, - różnicuje sylaby,
czytanie tekstów	- czyta proste teksty,	„Obrazki” - zabawa dydaktyczna. Dzieci otrzymują obrazki oraz podpisy dwu lub kilku	- potrafi przeczytać prosty tekst,

		wyrazowe np.: MAMA ŚPI, KOT PIJE MLEKO, OLA IDZIE itp. zadaniem dzieci jest odczytać podpisy i dopasować do właściwego obrazka.	
--	--	---	--

10. Pakiet zabaw

„Auta do garażu” - zabawa dydaktyczna.

Cele:

- rozwijanie percepcji wzrokowej,
- rozwijanie percepcji słuchowej,
- ćwiczenia pamięci.

Nauczyciel pokazuje dzieciom auta, gdzie każde z nich nazwane jest sylabą z poznanego paradygmatu. Zadaniem dzieci jest odnaleźć garaż dla każdego auta stosując zasadę „taki sam”.

„Jeżyk zbiera jabłka”- zabawa dydaktyczna.

Cele:

- rozwijanie pamięci,
- ćwiczenie spostrzegania,
- wyrabianie cierpliwości, poprzez spokojne oczekiwanie na swoją kolej,

Nauczyciel przypina na tablicy sylwetę drzewa, na którym „rosną jabłka – też przypięte”. Nauczyciel kolejno zrzuca jabłko na grzbiet jeża, zadaniem dziecka jest odczytać sylabę, napisaną na jabłku.

„Był sobie kamyczek” - zabawa dydaktyczno – ruchowa.

Cele:

- rozwijanie wyobraźni,
- ćwiczenia koncentracji uwagi,
- ćwiczenia pamięci.

Dzieci siedzą w kole na dywanie, jedno dziecko wchodzi do środka i otrzymuje kartonik z sylabą, który ukrywa. Dzieci śpiewają piosenkę „Kamyczek” i na słowa „kto w tej dziurce mieszka” pokazują kartonik z sylabką.

„Gdzie taki sam?” - zabawa dydaktyczna.

Cele:

- rozwijanie percepcji wzrokowej,

- doskonalenie umiejętności kategoryzacji,
- ćwiczenia percepcji wzrokowej,

Na tablicy rozrzucone są samogłoski, nauczyciel pokazuje dzieciom kartonik z jedną z nich. Zadaniem dzieci jest wskazać taką samą samogłoskę. Zabawę powtarzamy kilka razy.

„Kropła do chmurki” - zabawa dydaktyczna.

Cele:

- utrwalenie czytania sylab otwartych,
- ćwiczenia planowania ruchu ręki,
- doskonalenie analizy i syntezy wzrokowej,

Na każdej chmurce i na każdej kropli są napisane sylaby z danego paradygmatu. Zadaniem dzieci jest dobrać kropkę do chmurki z taką samą sylabą.

„Telefon” - zabawa dydaktyczna.

Cele:

- utrwalenie czytania sylab otwartych,
- ćwiczenia percepcji słuchowej,
- rozwijanie wyobraźni,

Łączenie dwóch sylab otwartych i układanie na wyświetlaczu telefonu. Dziecko odczytuje sylaby, które są połączone w dziwne wyrazy.

„Co mówi robot?” - zabawa dydaktyczna.

Cele:

- ćwiczenie koncentracji uwagi,
- ćwiczenie pamięci,
- rozwijanie spostrzegawczości.

Dziecko losuje dwie sylaby z utrwalanego paradygmatu, układa je na obrazku „wyświetlaczu” robota i odczytuje. Sylaby tworzą różne wyrazy.

„Memory” - zabawa dydaktyczna.

Cele:

- ćwiczenia spostrzegawczości,
- rozwijanie percepcji wzrokowej,
- ćwiczenia koncentracji uwagi.

Dwa komplety kartoników z sylabami (paradygmat ze spółgłoską „p”), odwrócone i

pomieszane. Gra polega na odkrywaniu kartoników po dwa i odnalezieniu takich samych par sylab.

„Ukryte wyrazy”

Cele:

- ćwiczenia w czytaniu sylab otwartych,
- kształtowanie logicznego myślenia,
- doskonalenie planowania ruchu ręki,

Nauczyciel rozdaje dzieciom tackę z sylabami otwartymi poznanego jednego lub dwóch paradygmatów. Dzieci układają 3 wyrazy, odczytują je.

„Układamy wyrazy”

Cele:

- ćwiczenia w czytaniu sylab otwartych,
- doskonalenie analizy i syntezy wzrokowo- słuchowej,
- stymulowanie funkcji motorycznych,

Każde dziecko otrzymuje kopertę z sylabami. Dzieci indywidualnie układają wyrazy, po czym odczytują je. Na koniec rysują przedmioty, których nazwę utworzyły ułożone sylaby.

„Gra sylabowa”

Cele:

- doskonalenie analizy wzrokowo- słuchowej,
- kształcenie logicznego myślenia,
- ćwiczenie pamięci,

Na dywanie są rozłożone sylaby, dziecko odkrywa 2 losowo wybrane sylaby, układa z nich sekwencję i czyta. Kolejne dziecko odkrywa także 2 sylaby i próbuje odczytać całą sekwencję (2 sylaby odkryte przez kolegę i 2 odkryte przez siebie).

„Porządkowanie wyrazów”- zabawa dydaktyczna.

Cele:

- układanie prostych zdań z poznanych wyrazów,
- dostarczanie dzieciom radości płynącej z rozumienia czytania,
- ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej,

Dzieci siedzą na dywanie, nauczycielka wywołuje kolejno dzieci, którym wręcza koperty z poznanymi wyrazami. Dzieci układają proste zdania, czytają je. Dopasowują właściwy obrazek (treść obrazka zgodna z ułożonym zdaniem). Nakleją ułożone zdania pod obrazkiem.

„Nowe wyrazy”- zabawa w zespołach.

Cele:

- rozwijanie spostrzegania,
- kształtowanie umiejętności dokonywania porównań,
- utrwalanie wyglądu zapisanego wyrazu,

Dzieci podzielone na 4- osobowe zespoły, każdy zespół otrzymuje kopertę z sylabami. Zadaniem dzieci jest ułożenie wyrazów dwusylabowych i odczytanie ich.

11. Przykładowe scenariusze

Scenariusz I

Temat: „ AUP” - wprowadzenie samogłosek.

Obszar podstawy programowej:

I- 5, 7, 8, 9,

II- 4, 8,

III- 4, 5, 8, 9,

IV- 4, 5, 7, 9, 12.

Cel główny:

- zapoznanie dzieci z graficznym obrazem samogłosek.

Cele ogólne:

- rozwijanie percepcji wzrokowej,
- doskonalenie słuchu,
- rozwijanie umiejętności rozpoznawania samogłosek,
- rozwijanie pamięci,
- stymulowanie funkcji motorycznych,
- ćwiczenia planowania ruchu ręki.

Środki dydaktyczne:

- kartoniki z obrazem graficznym samogłosek prymarnych i sekundarnych, ilustracje pasujące do każdej samogłoski, tamburyno, karta pracy – kolorowanka,

Metoda Krakowska:

- doskonalenie funkcji wzrokowych,
- stymulacja słuchowa,
- ćwiczenia kategoryzacji,
- programowanie języka,

Formy:

- zbiorowa,

- indywidualna,
- grupowa.

Przebieg zajęcia:

1. Powitanie.
2. **„Samogłoski”** - zabawa dydaktyczna.

Nauczyciel mówi:

A (dzieci powtarzają), U.....

Gdzie jest A? (dzieci pokazują), gdzie jest U.....

Nauczyciel mówi: Przeczytaj (pokazuje samogłoskę).

3. **„A –śpiewamy, Y – rośniemy”** - zabawa ruchowo – naśladowcza.

Nauczyciel wprowadza dodatkowe gesty ułatwiające zapamiętanie danej samogłoski np.:

Y – podnosimy ręce do góry, przy A – otwieramy szeroko buzię jakbyśmy śpiewali.

4. **„Gdzie taki sam?”** - zabawa dydaktyczna.

Na tablicy rozrzucone są samogłoski, nauczyciel pokazuje dzieciom kartonik z jedną z nich. Zadaniem dzieci jest wskazać taką samą samogłoskę. Zabawę powtarzamy kilka razy.

5. **„Auta i pasażerowie”** - zabawa ruchowa.

Na dywanie leżą trzy auta każde ma napisaną inną samogłoskę. Dzieci otrzymują kartoniki z samogłoską. Ich zadaniem jest odszukać własne auto.

6. **„Wagoniki”**- zabawa manualna.

Zadaniem dziecka jest umieszczenie samogłosek w pustych wagonikach, przyklejenie ich oraz odczytanie ich sekwencji.

Scenariusz II

Temat: „Zabawki”- zabawy dydaktyczne. Wprowadzenie wyrazów do czytania globalnego.

Cel główny:

- zapoznanie dzieci z obrazem graficznym wyrazów – nazw zabawek.

Cele ogólne:

- rozwijanie funkcji wzrokowych,
- doskonalenie pamięci,
- ćwiczenia funkcji słuchowych,
- doskonalenie analizy i syntezy wzrokowej.

Środki dydaktyczne:

- kartoniki z ilustracją zabawek, kartoniki z napisami, karta pracy - auto – puzzle, klej, karton, tamburyno.

Metody:

Metoda Krakowska

- doskonalenie funkcji wzrokowych,
- stymulacja słuchowa,
- ćwiczenia kategoryzacji,
- programowanie języka,
- stymulowanie funkcji motorycznych,

Formy:

- grupowa,
- indywidualna,

Przebieg zajęcia:

1. Powitanie.

2. **„Zabawki”**- zabawa dydaktyczna.

Dzieci podają nazwę zabawki wskazanej na obrazku, po czym nauczyciel pokazuje kartonik z wyrazem – nazwą zabawki i przypina go pod właściwą ilustracją.

3. **„Auto jedź, auto stój”** - zabawa ruchowa.

Dzieci „Auta” poruszają się po sali w rytmie gry na tamburynie, na sygnał podany przez nauczyciela – zatrzymują się.

4. **„Duże i małe”** - zabawa matematyczna.

Na dywanie leżą zabawki różnej wielkości. Zadaniem dzieci jest posegregować zabawki do dwóch koszyków wg jednej cechy – wielkości.

5. **„Kim jestem?”** - zabawa naśladowcza.

Nauczyciel ma trzy kartoniki z ilustracjami: piłki, auta, lalki. Nauczyciel pokazuje jeden kartonik, a dzieci naśladują „sposób zachowania” danej zabawki np.: piłka – podskakują, lala – chodzą, auto – naśladują jazdę samochodem.

6. **„Co do czego?”** - zabawa dydaktyczna.

Na tablicy nauczyciel przypina ilustracje zabawek, następnie pokazuje dzieciom kartonik z wyrazem, dzieci wskazują pod, którym obrazkiem trzeba go przypiąć. Zabawę powtarzamy kilka razy.

7. **„AUTO”** - zabawa manualna.

Dzieci otrzymują obrazek auta pocięty na 4 części, ich zadaniem jest złożyć go w całość i nakleić na kartkę.

Scenariusz III

Temat: Wprowadzenie paradygmatu z literą L.

Cel główny:

- Poznanie paradygmatu z literą L.

Cele szczegółowe :

- potrafi wydłużać fazy oddechowe,
- potrafi wykonać ćw. artykulacyjne,
- udoskonala słuch fonemowy,
- doskonali pamięć,
- rozwija koordynację wzrokowo-słuchowo-ruchową,
- prawidłowo układa sekwencje tematyczne i aтемatyczne,
- potrafi czytać paradygmat z literą L

Metody:

- słowna,
- praktyczna,

Formy:

- indywidualna

Środki dydaktyczne:

- gra dydaktyczna - „Rybki”, książeczki „Kocham czytać”, gra „Pamięć”, obrazki, puzzle, sylaby, kredki, plastelina

Przebieg zajęć:

1. Powitanie
2. Ćw. oddechowe (można wymienić)
3. Ćw. artykulacyjne(można wymienić)
4. Przypomnienie paradygmatów dotychczas poznanych z P,M,B

- łączenie w rozsypance sylabowej takich samych sylab i nazywanie ich
- segregowanie sylab według wielkości i nazywanie ich
- 5.Układanie ciągów tematycznych, składających się z 3-4 elementów: np. gniazdo-bocian- żaba
- 6.Układanie ciągów atematycznych.
- 7.Czytanie sylab z L z książeczki „Kocham czytać”
- 8.Zabawa w „Pamięć” sylabową (wszystkie poznane tego dnia sylaby) -dziecko nazywa każdą odkrytą sylabę
- 9.Wyklejanie L z plasteliny
- 10.Gra w łowienie zwierząt morskich z sylabami z L -dziecko nazywa zwierzątko i czyta ukrytą pod nim sylabę
- 11.Układanie puzzli np. obrazek przedstawiający poznany wyraz (w naszym przypadku LAMA)
- 12.Czytanie krótkich wyrazów z poznanymi sylabami:
 - dziecko czyta podpisy pod obrazkami np. MAMA, PUMA, EMU, MAPA,LAMA, BELA, LALA, POLE - dziecko łączy obrazek z podpisem (podpis na osobnej kartce)
 - LAMA POLE BELE MAMA LOLA MOLE itd.
- 13.Zakończenie zajęć – podziękowanie za wspólną pracę i wręczenie uczniowi nagrody w postaci naklejki

Scenariusz IV

Temat: Zabawy i ćwiczenia przygotowujące do nauki czytania i pisania

Cel główny:

- Doskonalenie umiejętności przygotowujących do nauki czytania i pisania

Cele szczegółowe:

- Kształcenie umiejętności analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej,
- Przypomnienie i utrwalenie poznanych liter,
- Kształcenie umiejętności układania wyrazów z rozsypanki sylabowej,
- Kształcenie umiejętności czytania prostych wyrazów i zdań,
- Doskonalenie sprawności grafomotorycznej,

Cele operacyjne (dziecko):

- Rozumie polecenia i umie je wykonać,
- Doskonali umiejętność analizy i syntezy,

- Koncentruje uwagę, rozwija pamięć i zdolność kojarzenia,
- Potrafi nazywać litery, odczytuje wyrazy, proste zdania,
- Układa wyrazy z rozsypanki sylabowej,

Formy pracy:

- z całą grupą,
- indywidualna

Środki dydaktyczne:

- chusta animacyjna, rozsypanka sylabowa dla każdego dziecka, karty pracy dla każdego dziecka, wyrazy, ilustracje, sylwety kolorowych kwiatków, bębenek, szarfy, żetony, sylaby, kosze z napisami TAK/NIE, płyta CD, magnetofon

Przebieg:

1. Powitanie

2. Zabawa integracyjna z chustą animacyjną. Dzieci stoją w kole trzymając chustę. N. wywołuje dzieci, które będą przechodzić pod chustą, np. Witam wszystkich, których imię zaczyna się na ... , Witam wszystkich, których imię kończy się na ..., Witam wszystkich, którzy w swoim ubraniu mają kolor, który zaczyna się na...

3. „Ile dźwięków słyszałeś?” – zagadki słuchowe.

Dzieci mają przed sobą szarfy i żetony. N. uderza w bębenek odwrócona tyłem do dzieci. Dzieci przeliczają liczbę dźwięków, po czym układają odpowiednią liczbę żetonów w szarfie.

4. „Imiona”

Dzieci stoją w kole, prowadząca pyta: „Jak mama woła dziecko?” ; O – la, U- la, E- la, A- la. N. rzuca piłkę do wybranego dziecka, które wymawia swoje imię sylabami. Zadajemy dzieciom pytanie „Jak nazywamy wymieniane części słów?” (sylaby)

5. „Jakiej sylaby brakuje?”

N. prezentuje wyraz z rozsypanki sylabowej, w którym brakuje jednej sylaby. Dzieci uzupełniają brakującą sylabę, odczytują wyraz.

6. „Sylabowe układanki” – zabawa dydaktyczno-ruchowa

Dzieci otrzymują emblematy z sylabami. Sylaby składające się na ten sam wyraz mają taki sam kolor tła, np. PA-RA-SOL, SA-MO-LOT itp. Dzieci swobodnie poruszają się w rytm muzyki. Na sygnał N. dobierają się w zespoły według koloru tła sylab. Następnie w każdej grupie tak się ustawiają, aby z sylab powstał wyraz. Chętne dziecko próbuje go odczytać. Przy powtórzeniu zabawy dzieci wymieniają się emblematami.

7. „Podpisujemy obrazki”

N. na tablicy umieszcza obrazki. Na dywanie rozłożone są wyrazy – podpisy do tych obrazków. Chętne dzieci wyszukują wyrazy, odczytują i podpisują odpowiedni obrazek.

8. „Rowerek myśliciela”

Podnosimy ręce i głowę do góry, obejmujemy głowę dłońmi i podtrzymujemy ją. Prawym łokciem dotykamy lewego kolana, potem lewym łokciem prawego kolana, itd. Oddychamy rytmicznie.

9. Praca indywidualna

Każde dziecko otrzymuje kartę pracy z ilustracją oraz kopertę z rozsypanką sylabową.

Dzieci kolorują obrazek i podpisują go przyklejając sylaby z rozsypanki. Za poprawnie wykonane zadanie otrzymują naklejkę z uśmiechniętą buzią.

10. Ewaluacja „Kwiatek Ci powie” Każde dziecko otrzymuje sylwetę kwiatka. Jeżeli z zajęcia jest zadowolone wkłada kwiatek do pojemnika z napisem TAK. Jeżeli nie, to do pojemnika z napisem NIE.

12. Ewaluacja

Ocena innowacji ma na celu określenie jego przydatności w dalszej pracy:

- stwierdzenie czy innowacja ma być dalej realizowana,
- wprowadzić zmiany na poziomie form i metod pracy.

Formą ewaluacji z punktu widzenia przydatności będzie wywiad grupowy z dziećmi przeprowadzony po zakończeniu innowacji, opracowany w formie pisemnej.

13. Bibliografia

- Cieszyńska J., 2001, Nauka czytania krok po kroku. Jak przeciwdziałać dysleksji, Kraków.
- Cieszyńska J., 2003, Metody wywoływania głosek, Kraków.
- Cieszyńska J., Korendo M., 2007, Wczesna interwencja terapeutyczna. Kraków.
- Fabisiak-Majcher, Szmuc, Moje sylabki zestaw 5 zeszytów,